

Az SZKP szervezeti szabályzatának módosításáról

Élénk alkotómunka, felelősségteljes és igényes vita jellemzi ma az SZKP életét. A közelmúltban hozták nyilvánosságra a párt XXVII. kongresszusának dokumentumtervezeteit, amelyeket nagyfokú várakozás előzött meg. A három dokumentum, az új szövegezésű program, a gazdaságfejlesztési irányelvek tervezete és a szervezeti szabályzat módosítására tett javaslatok közös tőről fakadnak, azonos cél jegyében fogalmazódtak meg. Arra keresik a választ, hogy *miként, milyen eszközökkel lehet az ország társadalmi-gazdasági fejlődését meggyorsítani.*

Az SZKP Központi Bizottsága javaslatot tett a szervezeti szabályzat részleges módosítására. Új alapidokumentum elfogadását sem politikai, sem más tényezők nem indokolják. A jelenlegi szervezeti szabályzat megfelelő kereteket biztosít a kommunisták tevékenységéhez, elvi és politikai tételeit az élet igazolta. A javasolt változtatások megerősítik a pártélet lenini normáit, érintetlenül hagyva a szervezeti élet alapelveit és fő formáit.

Az elmúlt három évben, mint ismeretes, új folyamatok kezdtek kibontakozni a Szovjetunióban. Fokozatosan megújulnak az irányítási módszerek, új stílus honosodik meg, gazdagodnak a párt és a tömegek közötti kapcsolatok formái. A párt vezető szerveiben és alapszervezeteiben egyaránt megfogalmazódik az az igény, hogy *a pártszervezeteknek is fel kell zárkózniuk az új követelményekhez, ki kell alakítaniuk a mai viszonyoknak megfelelő magatartási és cselekvési formákat.* A politikai munka korszerűbbé tételében a szervezeti szabályzat is fontos szerepet játszik azáltal, hogy tükrözi és megerősíti a politikai életben, a társadalmi gyakorlatban szerzett jó tapasztalatokat, segítve azok további fejlődését.

A módosítások megfogalmazásánál tekintettel voltak arra is, hogy a közvéleményben, a társadalomban egyre inkább *növekednek az elvárások a párttal és az egyes kommunistákkal szemben.* Az emberek nagy hangsúlyt helyeznek olyan kérdésekre, mint a rend és a fegyelem megszilárdítása, a közéletiség, az őszinte, nyílt politizálás. Az élet minden területén sürgetik a nyilvánosság fokozását, az új iránti érzékenység, a korszerű gondolkodás és cselekvés elterjesztését.

A XXVII. kongresszus dokumentumainak egyik fontos és új vonása, hogy az SZKP az előkészítés során körültekintően és megkülönböztetett figyelemmel

tanulmányozta a szocialista országok testvérpártjainak tapasztalatait. Ez érvényes a szervezeti szabályzatra is. Elegendő utalnunk arra, hogy az elmúlt években a testvérpártok központi bizottságainak illetékes titkárai több ízben cserélték ki tapasztalataikat a pártépítés különböző kérdéseiben. Az MSZMP és az SZKP között e téren is hasznos együttműködés folyik, rendszeresek az egymást kölcsönösen gazdagító tapasztalatcserék.

A szervezeti szabályzat javasolt módosításainak fő célja, hogy erősödjön a párt eszmei-politikai, szervezeti és cselekvési egysége, növekedjen tekintélye, befolyása, vezető és orientáló szerepe a társadalomban. E cél érdekében a javaslatok szerint három alapvető területen történik módosulás. Új módon fogalmazódnak meg a párttagok kötelezései, növekednek a kommunistákkal szemben támasztott követelmények. Egyidejűleg erősítik a pártélet belső demokratizmusát, bővítik az alapszervezetek jogait és lehetőségeit. Nagy jelentőségűek azok a módosítások, amelyek megerősítik az állami és a társadalmi szervezetek pártírányításának lenini normáit, előtérbe helyezve a párt elvi-politikai irányító szerepét, a szocialista demokrácia erősítését, a politikai intézmények hatékonyabb működését.

A szervezeti szabályzat módosításai a párttagok kötelezéseiről szólva megerősítik azt az eddig is érvényes követelményt, hogy a kommunistáknak minden körülmények között példát kell mutatniuk munkájukban és hivatásuk teljesítésében. Ugyanakkor ráirányítják a figyelmet arra, hogy a Szovjetunió előtt ma nem kisebb feladat áll, mint hogy már a nyolcvanas évek második felében megtörténjen az áttérés az intenzív gazdálkodásra. A párt e dokumentuma ezért minden egyes kommunistára nagyobb és konkrétabb kötelezettségeket hárít a termelés hatékonyságának növelésében, a korszerű tudományos-műszaki ismeretek megszerzésében és terjesztésében.

Az elmúlt időszak egyik fontos tanulsága, hogy a szovjet emberek a párttagoktól nagyobb fegyelmet, példamutatást várnak el a szocialista együttélés szabályainak betartásában, a társadalmi igazságosságért folytatott harcban. A nyilvánosságra hozott tervezet szerint a szervezeti szabályzat e téren is nagyobb követelményeket állít a párttagság elé. Fokozottan hangsúlyozza például a kettős felelősség lenini elvét, amikor kimondja: „A szovjet törvények megsértéséért a párttag kettős felelősséget visel — az állammal és a párttal szemben. Azokat a személyeket, akik bűncselekményeket követtek el, kizárják a pártból.” A szervezeti szabályzatból a javaslat szerint azonban kimaradnak a párttagok viselkedését, erkölcsi magatartását szükségtelenül részletező, a tényleges helyzettől elszakadó tételek.

A kongresszusi felkészülés során sok helyütt fogalmazódott meg az az igény, hogy a párt cselekvőképességének erősítését helyes lenne a tagfelvételi követelmények szigorításával is elősegíteni. A Központi Bizottság — egyetértve a pártközvélemény javaslataival — nem a felvételi rendszer adminisztratív elemeinek megszigorítását szorgalmazza, hanem a tagjelöltek jobb kiválasztását, érettségük még körültekintőbb mérlegelését tekinti feladatnak. A javasolt módosítások egyike megerősíti a nyílt felvételi taggyűlések elvét. Az elmúlt években több pártszervezetben eredményesen alkalmazták azt a gyakorlatot, hogy a felvételnél a közvetlen környezetben dolgozó pártonkívüliek is elmondhatták véleményüket, de a döntést természetesen a párttagság hozta. Új elem, hogy az ajánló tevékenysége nem korlátozódik csupán az ajánlásra. A későbbiekben is figyelemmel kell kísérnie az új párttag eszmei-politikai fejlődését, a munkában való helytállását.

Az SZKP tapasztalatai is azt igazolják, hogy semmivel sem pótolható erőt jelentenek az alapszervezetek. Szükség van arra, hogy a helyi pártmunka tovább fejlődjék, jobban alkalmazkodjon a növekvő követelményekhez. A javasolt módosítások ezért *növelik az alapszervezetek jogkörét, erősítik a belső munka demokratizmusát.* A szervezeti szabályzat például első ízben fogalmazza meg, hogy az alapszervezet „tevékenyen részt vesz a párt káderpolitikájának megvalósításában”. A vezetés jobban kíván támaszkodni a párttagok kollektív bölcsességére, tapasztalataira. Nagy jelentőségű az a javaslat, hogy a vétséget elkövető *kommunisták ezentúl mindenekelőtt saját alapszervezetüknek tartoznak felelősséggel,* s bármilyen vezetői beosztás vagy testületi tagság sem jelenthet ez alól mentességet.

A szervezeti szabályzat a javaslat szerint jobban hangsúlyozza az alapszervezetek szerepét a korszerű politikai műveltség megszerzésében, a közéleti kultúra gyarapításában. *Éz fontos feltétele annak, hogy a taggyűlések a demokrácia, a nyílt párbeszéd szinterei legyenek, s a párttagok kapjanak több lehetőséget a legfontosabb döntések előzetes megvitatásához.* A szervezeti szabályzat módosításai arra is irányulnak, hogy az alapszervezetek jobban érvényesíthessék funkcióikat, s tevékenységük ne csak a termelőmunka segítésére irányuljon, hanem a többi társadalmi szervezettel együtt aktívan kivegyék részüket a párt gazdaságpolitikájából adódó *döntések helyi előkészítéséből és végrehajtásából.*

A tervek szerint a módosított szervezeti szabályzat az SZKP gyakorlatában bevált több módszert is tartalmaz. A pártcsoportok például eddig is nyílt szavazással döntöttek a megvitatott kérdésekről, s most javasolják, hogy ezt a módszert terjesszék ki a 15 főnél kisebb létszámú alapszervezetekre is, ha ezzel az alapszervezet *tagsága is egyetért.*

A szervezeti szabályzat módosításának egyik legfontosabb eleme *a párt, az állami és a társadalmi szervezetek közötti viszony* elveinek rögzítése. A párt vezető szerepének gyakorlati érvényesítésében az elmúlt években voltak következetlenségek, sok helyütt keveredtek a párt- és az állami szervek funkciói, meggyengült a végrehajtás ellenőrzése. A szervezeti szabályzat a javasolt módosított formában egyértelműen leszögezi, hogy *a párt az alkotmány és a törvények biztosította keretek között valósítja meg vezető szerepét,* oly módon irányítva és összehangolva az állami és a társadalmi szervezetek munkáját, hogy ezek *hiánytalanul betölthessék funkcióikat.* „Az SZKP az állami és a társadalmi szervezeteket az ezekben tevékenykedő kommunisták útján irányítja” — hangsúlyozza a dokumentum.

Az SZKP szervezeti szabályzatában javasolt módosítások az új szövegezésű program tervszerűségével összhangban a párt vezető szerepének következetesebb érvényesítését, a jobb és hatékonyabb pártmunkát, a párt és az ország előtt álló feladatok sikeres megoldását szolgálják. A dokumentum az SZKP belső életére, működési rendjére vonatkozó szabályokat tartalmazza, a megfogalmazott politikai törekvések és gondolatok azonban más területeken is hasznos tapasztalatokkal szolgálnak a kommunisták számára.

/Pártélet, 1986. 1. sz./